

W NUMERZE:

500+ DLA OSÓB NIEZDOLNYCH
DO SAMODZIELNEJ EGZYSTENCJI s. 2DŁUŻSZA PRACA
TO WYŻSZA EMERYTURA s. 3

ZUS DLA KLIENTÓW s. 4

UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE

Nowoczesna
instytucja z bogatym
doświadczeniem
i historią

ZUS od ponad ośmiu dekad nieprzerwanie wypłaca Polakom świadczenia. Obecnie jest liderem e-administracji, za co był wielokrotnie nagradzany.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 r. prace nad stworzeniem systemu ubezpieczeń społecznych trwały ponad 15 lat. W 1933 r. parlament uchwalił ustawę zwaną scalenią, a 24 października 1934 r. prezydent RP Ignacy Mościcki powołał rozporządzeniem Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Od samego początku ZUS był ważną instytucją z punktu widzenia zabezpieczenia społecznego Polaków. Przewodził akcje profilaktyczne oraz podejmował działalność edukacyjną i prewencyjną:

- organizował i finansował wystawy higieniczne,
- wydawał plakaty promujące bezpieczeństwo i higienę pracy,
- finansował kolonie letnie dla dzieci i turnusy rehabilitacyjne w sanatoriach dla ubezpieczonych i członków ich rodzin.

Środki z nadwyżek finansowych, które wynikały z reinwestycji składek ubezpieczeniowych, przeznaczal na budowę szpitali i sanatoriów. Lec-

ZMIANY, PROJEKTY, INNOWACJE

E-projekty ZUS

Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest dziś liderem we wprowadzaniu rozwiązań z zakresu e-administracji. Świadczą o tym trzy zrealizowane z sukcesem projekty. Dzięki nim płatnicy mają indywidualne numery rachunków składkowych (e-Składka), elektroniczne zwolnienia lekarskie są obowiązkowe (e-ZLA), a pracodawcy mogą krócej przechowywać akta pracownicze i je elektroniczować (e-akta).

1 stycznia 2018 r. wprowadziliśmy duże ułatwienie dla płatników składek. Opłacają oni wszystkie składki na ubezpieczenia społeczne jednym zwykłym przelewem na indywidualny numer rachunku składkowego (NRS). Oznacza to, że zamiast trzech albo czterech przelewów, które musieli wypłacać do końca 2017 r., wystarczy tylko jeden.

Płatnicy nie podają już w tytule przelewu, jakie składki opłacają i za jaki okres. To my każdą ich wpłatę dzielimy proporcjonalnie na wszystkie ubezpieczenia i fundusze. Jeśli płatnik ma długi składkowe, jego wpłata pokrywa najstarszą należność. Dzięki temu nie rosną odsetki za zwłokę.

O sukcesie e-Składki świadczą liczby. Od jej wdrożenia w 2018 r. istotnie wzrosła kwota wpłat na indywidu-

nictwo było częścią systemu ubezpieczeń społecznych. Dzięki temu rzesze ludności zyskały dostęp do bezpłatnego leczenia i rehabilitacji.

Pod koniec lat 30. XX w. ZUS stał się jedną z najnowocześniejszych instytucji ubezpieczeniowych w Europie. Tak jest do dziś. Ma jeden z dziesięciu największych systemów informatycznych na świecie. I co najważniejsze: ten system nigdy nie zawiódł. Emeryci i renciści zawsze dostają pieniądze na czas, a składki trafiają na konta osób ubezpieczonych.

alne NRS. W 2018 r. wpłynęło więcej o 19,6 mld zł (czyli o 8,3%) w porównaniu do roku 2017. Natomiast w 2019 r. (do końca września) wzrost był jeszcze wyższy (w porównaniu do analogicznego okresu 2018 r.), bo wyniósł 18,4 mld zł – 9,6%.

Bardzo ważnym rezultatem wprowadzenia e-Składki jest praktyczne wyeliminowanie błędnych wpłat płatników składek. Ich liczba w skali roku wynosi poniżej 400, a do końca 2017 r. było ich 270 tys. rocznie.

Dane za okres od 1 stycznia do 30 września 2019 r.:

- **23,5 mln wpłat ogółem na indywidualne NRS** – wzrost o 4,0% w stosunku do okresu styczeń–wrzesień 2018 r.,
- **209,5 mld zł wpłacone na NRS** – wzrost o 9,6% w stosunku do okresu styczeń–wrzesień 2018 r.,
- **336 wpłat na błędny NRS** dających kwotę 378,9 tys. zł – niższą o 13% w stosunku do okresu styczeń–wrzesień 2018 r.

Lekarze mogli wystawiać e-ZLA już od początku 2016 r. Natomiast od 1 grudnia 2018 r. elektroniczna forma zwolnienia lekarskiego jest obowiązkowa. Od 1 grudnia 2018 r. do 30 września 2019 r. lekarze wystawili 20,5 mln e-ZLA.

Zarówno lekarze, jak i asystenci medyczni upoważnieni przez lekarzy do wystawiania zwolnień w ich imieniu mogą podpisywać zwolnienia bezpłatnym certyfikatem ZUS. Do 30 września 2019 r. lekarze i asystenci pobrali 136,1 tys. takich certyfikatów.

Z wprowadzenia e-ZLA korzyści czerpią wszyscy: ubezpieczeni pacjenci, lekarze i placówki medyczne, płatnicy składek, a także ZUS. Ubezpieczony, którego pracodawca ma profil na Platformie Usług Elektronicznych ZUS, nie musi nikomu dostarczać zwolnienia. Pracodawca od razu

Dokończenie na s. 2

500+ dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji

Osoby, które ukończyły 18 lat i są niezdolne do samodzielnej egzystencji, a niezdolność ta jest stwierdzona właściwym orzeczeniem, mogą od października otrzymać świadczenie uzupełniające (tzw. 500+). Wnioski o to świadczenie przyjmowaliśmy jeszcze przed wejściem w życie przepisów. Do 30 września wpłynęło ich ponad 180 tys.

Niezbędne warunki

Aby osoba pełnoletnia i niezdolna do samodzielnej egzystencji otrzymała świadczenie uzupełniające, musi spełnić dodatkowe warunki:

- nie może mieć prawa do świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków publicznych w łącznej wysokości brutto, która przekracza 1600 zł (łącznie ze świadczeniami otrzymywanymi z zagranicznych instytucji emerytalno-rentowych) po ustawowych wyłączeniach,
- musi mieszkać w Polsce i spełniać jeden z poniższych warunków:
  - być obywatelem RP,
  - posiadać prawo pobytu lub prawo stałego pobytu w Polsce – w przypadku obywateli państwa członkowskiego UE lub EFTA – albo legalnie przebywać na terytorium RP – w przypadku obywateli innego państwa.

Świadczenia uzupełniającego nie dostanie osoba, która jest tymczasowo aresztowana lub odbywa karę pozbawienia wolności, chyba że odbywa tę karę w systemie dozoru elektronicznego.

Konieczny wniosek

Wniosek o świadczenie (druk ESUN) można pobrać ze strony www.zus.pl. Jest on również dostępny w naszych placówkach. Przy wypełnianiu wniosku osoba niezdolna do samodzielnej egzystencji lub jej przedstawiciel może skorzystać z pomocy naszych pracowników w oddziałach oraz w Centrum Obsługi Telefonicznej (pod numerem 22 560 16 00). Nasi pracownicy podpowiadają także, jakie dokumenty trzeba dołączyć do wniosku.

Wysokość świadczenia

Jeśli osoba występująca o 500+ nie ma prawa do świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków publicznych albo łączna ich kwota nie przekracza 1100 zł brutto, otrzyma świadczenie uzupełniające w wysokości 500 zł miesięcznie.

Gdy natomiast suma pobieranych już świadczeń przekracza 1100 zł brutto,

a nie jest wyższa od 1600 zł brutto, świadczenie uzupełniające wyniesie mniej niż 500 zł. Ustalimy je w takiej wysokości, aby jego kwota łącznie z in-

nymi świadczeniami nie przekroczyła 1600 zł brutto.

Ze świadczenia uzupełniającego nie potrącamy żadnych należności.

ZMIANY, PROJEKTY, INNOWACJE

E-projekty ZUS

Dokończenie ze s. 1

Dokładuje się o nieobecności pracownika i może szybko zorganizować zastępstwo. Lekarzom wystawianie e-ZLA zajmuje mniej czasu i pozwala uniknąć wielu błędów. Dzięki temu, że e-ZLA trafia do systemu ZUS natychmiast, nasi pracownicy mogą skuteczniej wykrywać nieprawidłowości i nadużycia.

Kolejny projekt – e-akta – wdrożyliśmy 1 stycznia 2019 r. Od tego dnia obowiązują przepisy, które skracają czas przechowywania akt pracowniczych z 50 do 10 lat oraz pozwalają na ich elektroniczną. Pracodawcy sami decydują, w jakiej formie archiwizują dokumenty: papierowej czy elektronicznej.

Okres przechowywania dokumentacji pracowników zatrudnionych po 2018 r. wynosi 10 lat. Od stycznia 2019 r. płatnicy składek na bieżąco i niezależnie od daty zatrudnienia pracownika przekazują nam dane, abyśmy mogli ustalić prawo do świadczeń emerytalno-rentowych i ustalić ich wysokość. Do końca września 2019 r.

ponad 368 tys. pracodawców przekazało nam specjalne imienne raporty miesięczne o przychodach ubezpieczonego/ okresach pracy nauczycielskiej (ZUS RPA). Dane te zapisaliśmy na kontakach ponad 12 mln ubezpieczonych.

Krótszy, 10-letni okres przechowywania dokumentacji pracowniczej może także dotyczyć pracowników zatrudnionych w latach 1999–2018. Decyzję w tej sprawie podejmuje pracodawca. Jeśli chce skrócić czas przechowywania dokumentacji, musi nam przekazać oświadczenie (ZUS OSW) o zamiarze przekazywania raportów informacyjnych (ZUS RIA) za pracowników, a następnie w ciągu 12 miesięcy przesłać te raporty. Dane te zapisujemy na kontakach osób ubezpieczonych.

Do tej pory oświadczenia o zamiarze skrócenia okresu przechowywania dokumentacji pracowniczej złożyło 1435 płatników składek. Aż 66% tych z nich to małe i średnie firmy. Z kolei raporty ZUS RIA otrzymaliśmy już od 968 płatników – za ponad 30 tys. ubezpieczonych.

Aby płatnicy mogli sporządzać i przekazywać nowe dokumenty, dostosowaliśmy odpowiednio program Płatnik i aplikację ePłatnik.

Rodzicielskie świadczenie uzupełniające – Mama 4+

Do końca września wpłynęło ponad 59 tys. wniosków o rodzicielskie świadczenie uzupełniające (tzw. Mama 4+). Zapadło ponad 50 tys. decyzji o przyznaniu tego świadczenia.

Rodzicielskie świadczenie uzupełniające wypłacamy od 1 marca 2019 r. Ma ono zapewnić niezbędne środki utrzymania osobom, które w przeszłości musiały ograniczyć pracę zarobkową lub zrezygnować z niej, bo wychowywały co najmniej 4 dzieci i przez to nie wypracowały nawet minimalnej emerytury.

Komu przysługuje świadczenie

O świadczenie Mama 4+ może wystąpić:

- matka, która ukończyła 60 lat oraz wychowała co najmniej 4 dzieci,
- ojciec, który ukończył 65 lat oraz wychował co najmniej 4 dzieci, ponieważ

matka dzieci zmarła, porzuciła je lub przez długi czas ich nie wychowywała.

Świadczenie Mama 4+ może otrzymać osoba, która nie ma dochodu zapewniającego jej niezbędne środki utrzymania. Dochody wnioskodawcy oceniamy w odniesieniu do najniższej emerytury (od 1 marca 2019 r. – 1100 zł brutto, tj. 935,00 zł netto). Kwoty tej nie można jednak traktować jako bezwzględnego wskaźnika, od którego zależy przyznanie świadczenia.

Jak wygląda postępowanie

Prezes ZUS ocenia, czy wnioskodawca spełnia warunki do przyznania rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego. Nie oznacza to jednak całkowitej swobody, gdyż sposób oceny wynika z procedury administracyjnej.

Od 1 marca do końca września zapadło ponad 5 tys. decyzji odmawiają-

cych prawa do rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego. Osoby, które się nie zgadzają z taką decyzją, mogą wystąpić do Prezesa ZUS z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy lub złożyć skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Informujemy o tej możliwości w pouczeniu zawartym w decyzji.

Ile wynosi świadczenie

Rodzicielskie świadczenie uzupełniające nie może przekroczyć wysokości najniższej emerytury (1100 zł). Jeśli wnioskodawca pobiera emeryturę lub rentę w wysokości niższej od tej kwoty, może otrzymać świadczenie Mama 4+ jako dopełnienie do tej właśnie kwoty.

ZMIANY, PROJEKTY, INNOWACJE

PUE ZUS – pierwszy polski e-urząd

W ZUS niemal wszystkie sprawy związane z ubezpieczeniami społecznymi da się załatwić przez internet.

Na Platformie Usług Elektronicznych ZUS (PUE ZUS) osoby ubezpieczone mogą m.in. sprawdzić stan swojego konta w ZUS, a świadczeniobiorcy informację o przyznanych i wypłacanych emeryturach, rentach, dodatkach i zasiłkach. Przez PUE ZUS można również złożyć wniosek o te świadczenia. Z kolei płatnicy mogą sprawdzić saldo oraz wypłacić i wystać dokumenty ubezpieczeniowe.

Cały czas unowocześniamy PUE ZUS i wprowadzamy funkcje pomocne naszym klientom.

Ostatnim udogodnieniem dla płatników składek, którzy mają konto na PUE ZUS, jest możliwość samodzielnego utworzenia elektronicznego potwierdzenia danych zapisanych na koncie, np. o saldzie składek albo liczbie ubezpieczonych zgłoszonych do ZUS.

Potwierdzenie można wydrukować, zapisać w postaci PDF i XML, a także wysłać na podany adres e-mail. Dzięki temu płatnik może łatwo i szybko przekazać potwierdzenie do instytucji, która tych danych oczekuje.

Dokument jest opatrzony kwalifikowaną pieczęcią ZUS oraz zestawem kluczy. Klucze te pozwalają posiadaczowi dokumentu na weryfikację jego autentyczności w udostępnionej przez nas wyszukiwarce (na stronie internetowej www.zus.pl).

Funkcję samoobsługi udostępniemy również osobom ubezpieczonym i świadczeniobiorcom.

ŚWIADCZENIA

Dłuższa praca to wyższa emerytura

Kobieta może przejść na emeryturę, gdy skończy 60 lat, a mężczyzna – 65 lat. O emeryturę można wystąpić zaraz po osiągnięciu tego wieku. To jednak prawo, a nie obowiązek. Dłuższa praca to więcej odłożonych składek i w rezultacie wyższe świadczenie.

Pomocny doradca emerytalny

Przed podjęciem decyzji o zakończeniu aktywności zawodowej warto skontaktować się z naszym doradcą emerytalnym w placówkach ZUS. Doradca wyliczy nam prognozowaną kwotę przyszłej emerytury. Wykorzysta do tego specjalny kalkulator emerytalny.

Kalkulator u doradcy emerytalnego wylicza prognozowaną emeryturę w dwóch wariantach:

- kwotę świadczenia, którą wnioskodawca otrzymałby w bieżącym roku,
- kwotę świadczenia, jakie przysługiwałoby w kolejnych latach.

Na tej podstawie przyszłemu emerytowi łatwiej będzie zdecydować o najkorzystniejszym momencie zakończenia aktywności zawodowej.

Kalkulator emerytalny jest również dostępny na Platformie Usług Elektronicznych ZUS (PUE ZUS). Każdy kto ma profil na PUE może samodzielnie obliczyć prognozowaną kwotę swojej emerytury w przyszłych latach.

Doradcy emerytalni są w naszych placówkach od 3 lipca 2017 r. Do końca września 2019 r. z pomocy doradców skorzystało ponad 4,8 mln osób. Dorad-

cy wykonali przez ten czas blisko 1,7 mln obliczeń w kalkulatorze emerytalnym.

Za wdrożenie usługi doradcy emerytalnego otrzymaliśmy wiele nagród, m.in. certyfikat jakości European Quality Certificate 2018 od Fundacji Qualitas, a także certyfikat jakości z wyróżnieniem od Międzynarodowego Stowarzyszenia Zabezpieczenia Społecznego (ISSA).

Wnioski i decyzje

W 2017 i 2018 r. otrzymaliśmy od naszych klientów ponad 852 tys. wniosków o emeryturę. Dzięki wyteżonej pracy byliśmy bardzo dobrze przygotowani do realizacji ustawy przywracającej wcześniejszy wiek emerytalny, która weszła w życie 1 października 2017 r. Dlatego nasi klienci mogli składać wnioski o emeryturę nawet na miesiąc przed tym terminem, a pierwsze decyzje wydaliśmy już w pierwszych dniach października.

Doświadczenia z realizacji ustawy obniżającej wiek emerytalny pomogły nam wdrożyć ustawę o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (tzw. 500+ dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji), która weszła w życie 1 października 2019 r.

132,8 tys. – liczba nowo przyznanych emerytur w pierwszym półroczu 2019 r. (niższa o 27,4% od liczby nowo przyznanych emerytur w 2018 r.)

ZUS dla klientów

Na bieżąco pomagamy naszym klientom, ale też organizujemy dla nich specjalne wydarzenia: Dzień Seniora, Dzień Osób z Niepełnosprawnością, Tydzień Przedsiębiorcy i Dni Ubezpieczonego. Współpracujemy w tych przedsięwzięciach z innymi instytucjami.

Dzień Seniora

Dzień Seniora to ogólnopolska akcja, którą organizujemy z Polskim Związkiem Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Chcemy, aby wydarzenia te aktywizowały seniorów, zachęcały ich do wyjścia z domu.

W czasie spotkań seniorzy mogą skorzystać z porad naszych ekspertów oraz przedstawicieli instytucji partnerskich. W tym roku mieliśmy aż 6 partnerów tego wydarzenia. Były to: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Narodowy Fundusz Zdrowia, Biuro Rzecznika Praw

Pacjenta, Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Komenda Główna Policji.

Dzień Osób z Niepełnosprawnością

Co roku wspólnie z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Centralnym Instytutem Ochrony Pracy – Państwowym Instytutem Badawczym i Instytutem Transportu Samochodowego organizujemy spotkania z osobami z niepełnosprawnością. Mają one zachęcać te osoby do aktywności zawodowej oraz po-

szerzyć ich wiedzę o świadczeniach, ulgach i dofinansowaniach. Podczas spotkań eksperci z zakresu doradztwa zawodowego odpowiadają na pytania zainteresowanych, a specjaliści z Instytutu Transportu Samochodowego prezentują nowe, wygodne rozwiązania dla osób z niepełnosprawnością.

Tydzień Przedsiębiorcy i Dni Ubezpieczonego

Organizujemy te przedsięwzięcia dla obecnych i przyszłych przedsiębiorców oraz ubezpieczonych. Są to bezpłatne szkolenia, wykłady, seminaria. Uczestnicy mogą również skorzystać z porad ekspertów z zaproszonych przez nas instytucji, m.in. urzędów skarbowych i Narodowego Funduszu Zdrowia.

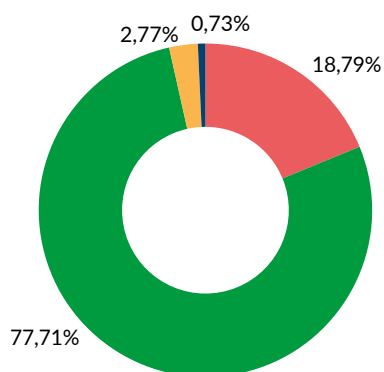
ZUS I FUS W LICZBACH

Przychody FUS

w I półroczu 2019 r.

- 24,2 mld zł – dotacja z budżetu państwa
- 100,2 mld zł – przychody ze składek (wg przypisu) – o 9,0% wyższe od osiągniętych w I półroczu 2018 r.
- 3,6 mld zł – wpłaty z OFE przekazane do funduszu emerytalnego w związku z ukończeniem przez ubezpieczonego wieku niższego o 10 lat od wieku emerytalnego (tzw. suwak bezpieczeństwa) – o 16,3% niższe od przekazanych w I półroczu 2018 r.

Struktura przychodów FUS w I półroczu 2019 r.

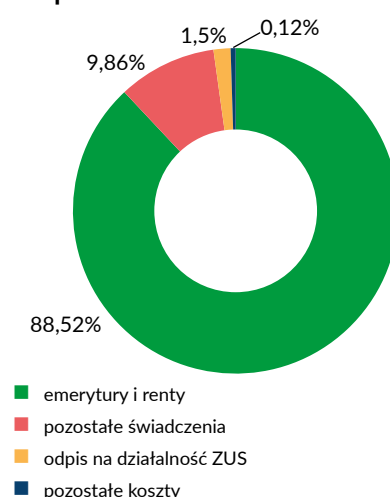
- dotacja z budżetu państwa
- składki
- wpłaty z OFE
- pozostałe

Koszty FUS

w I półroczu 2019 r.

- 114,3 mld zł – wydatki na emerytury i renty (w tym 8,7 mld zł na jednorazowe świadczenia pieniężne, tzw. trzynastki) – o 15,0% więcej niż w I półroczu 2018 r. przede wszystkim z powodu wypłaty tzw. trzynastek, rosnącej liczby świadczeń emerytalnych oraz ich waloryzacji
- 12,7 mld zł – wydatki na pozostałe świadczenia (w tym 5,9 mld zł na zasiłki chorobowe oraz 4,2 mld zł na zasiłki macierzyńskie) – o 3,8% więcej niż w I półroczu 2018 r.
- 1,9 mld zł – odpis na działalność ZUS – o 4,3% wyższy od odpisu w I półroczu 2018 r.

Struktura kosztów FUS w I półroczu 2019 r.

Obsługa klientów przez ZUS

Liczba klientów obsłużonych	Narastająco wg stanu na 31 grudnia 2018 r.	Dane za styczeń-wrzesień 2019 r.
W salach obsługi klientów	135,5 mln	13,8 mln
Przez doradców emerytalnych	3,2 mln	1,7 mln
Przez doradców płatnika	276,1 tys.	260,8 tys.
Przez doradców ds. e-ZLA (usługa od 2 maja 2018 r.)	411,9 tys.	109,5 tys.
Przez centrum obsługi telefonicznej	17,9 mln	2,8 mln